

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Fidei Formvlarvm Praecipve Avgvstanae Confessionis Ivstitia Et Vsv

**Bernhold, Johann Balthasar
Schifflin, Johann Sigismund**

Altorfii, [1730]

§XIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-67824](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67824)

pariter non est dubitandum. [*robur dictis accedit e Cap. prioris §. §. IV. et XII.*]

§. XII.

De studio et cura in A. C. conscribendam impensa, multi, breue temporis, quod nostris concedebatur, spatium caussati, humiliter sentiunt. Sed oppido falluntur. Primum enim doctrina scripto comprehendebatur, non tempore *August. Comitiarum* demum in theologorum cerebro nata, sed quam ii, *LV THERVS* et *MELANCHTHON* praecipue, multo ante assidua abs Deo oratione expetiuerunt; eidem eum summa mentis intentione, meditatione, uiriumque corporis consumptione, totos dies noctesque incubuerunt, cuiusque examen intentationum schola subinde sustinuerunt. *Dictis* adde, *Suobacenses* articulos A. C. fundamentum, non tumultuaria, sed data opera conscriptos ab eo, et tribus reliquis *Witteb. Theologis* accurato studio reuifos fuisse; accedit denique *PHIL. MELANCHTHONEM* per duos integros menses et unum dimidium id unum praecipue egisse, ut *fidei Conf.* Caesari exhibendam componeret. Qua industria, meditatione, et sollicitudine eam exstruxerit, testatur illorum temporum historia, eiusque litterae passim. Plus itaque quam satis temporis nostris fuit relictum, ad doctrinae *Conf.* omni studio concinnandam.

et omni adhibito studio humano.

§. XIII.

Augustanam Confessionem complecti Christianam doctrinam, i. e. uera *Christianae religionis dogmata*, uel e superius dictis et citatis patescit. [*addantur nostratium in A. C. scripta apologetica, quorum catalogum habes in B. IOH. FRANC. BYDDEI Isagoge, cui iunge ex nouissimis doctoribus B. GOITL. WERNSDORFFIVM, in Disp. cit. aph. Imo.*] quanta ueritatis fuerit uis, cum recitaretur *Conf. uid. ap. COELESTINVM p. 190. in Ep. MELANCHTHONIS ad LV THERVM. ap. eundem*

Christianae doctrinae.

E

dens

dem p. 198. et ap. autores DN. a SECKENDORFFIO laudatos l. c. p. 170. notari in hanc rem cum primis merentur acta inter IOACH. ELECTOR. BRANDENBURGICVM et EPISCOPVM SALISBURGENSEM ab una, et inter EPISCOPVM AVGVSTANVM CHRISTOPHORVM A STADION ab altera parte. uid. COELESTINVS T. III. p. 25. 26. [de Episcopi huius in nostrorum doctrinam propensiori animo Conf. MELANCHTHONIS ad LVTHERVVM litterae, ap. eundem T. II. p. 252. b. et IVSTI IONAE ad eundem p. 205. a. b.] immo ipsaemet *Confessionis nostrae confutationes* ab obstinatis euangelicae doctrinae hostibus confarcinatae, testimonium ueritati dogmatum nostrorum perhibent minime spernendum. Multorum namque articulorum ueritatem fateri cogebantur, caeteris quid opponerent, non habebant, nisi λογισμαχίας, status quaestionis immutationem & peruersionem; futilia et leuia argumenta, quibus nostros aggrediebantur, erroresque suos et abusus defendebant. Accedit princeps, de quo acerrime dimicabant, caput, ad Pontificiam hierarchiam, reditusque conseruandos spectauisse. [inspiciantur excerpta ex Theologorum Brandenburg. censura in Torgauenses articulos ap. SECKENDORF. l. c. p. 152. ARN. WESSALIENSIS et COCHLEI breuis ad singula puncta Confessionis Protestantium Principum responsio ap. COELESTIN. T. II. p. 234. - 245. IOH. ECCII de Principum Prot. Conf. censura T. III. p. 36. - seq. summa tractatus concordiae fidei caussa secunda uice ab utraque parte institutæ à 16. ad 21. Aug. diem. uid. l. c. p. 43. - 47. cui tamen iungatur Relationis Pontificiorum Caesari factae correctio p. 47. - 50. cui colloquio si lubet, addantur et reliqua ap. eundem in seqq. paginis copiose descripta.] illustrabit et ipsa A. C. consuetudo, quam maxime adducere debemus, eiusque lectio, dictorum ueritatem, si praesertim iungas, quam turpiter Pontificii doctores sese in confutatione dederint, in iis capitibus, quae controuersa erant, eoque ipso multos a suis sacris alie-

nos reddiderint. [*uid. COELESTINVS l. c. p. 25. a. b. 27. a. 28. a. quae singula et apud CHYTRAEVM leguntur locis suis.*]

§. XIV.

Vna alteraque Christianae doctrinae pars, utrinque controuersa, quae ad fidem et abusus ecclesiasticorum rituum et ceremoniarum spectabat, in confessione exposita fuit. [*uid. litteras IOH. SAX. ELECTORIS ad Witteb. et A. C. Praef.*] Sed nec singuli tum temporis inter utramque partem disceptati articuli, de doctrina et abusu scripto comprehendebantur; praecipuum tantum, et qui salua ueritate et Ecclesiae salute omitti non poterant. [*uid. Epilogus A. C. maxime uero consulantur Illustrissimorum Statuum Euangelicorum, et Theologorum deliberationes et responsa ad quaestionem Caesaris: num acquiescere in articulis Confessionis antea exhibitis, an uero plures proponere uelint? ap. COELESTINVM T. II. p. 217. - 28. et SECKENDORFFIUM L. II. p. 173. seqq.*]

§. XV.

Diuinas ueritates *ἡρώδης* in S. litteris comprehensas uel ipsis S. codicis uerbis, uel prorsus equipollentibus afferunt & explicant nostri; ueritates uero in Scriptura *δρακονίσαι* contentas ad ductum sanioris *ἰσχυροῦ* iusta sequela eruunt & efformant; utroque officio defunguntur *perspicue*, barbaros subtilioresque iusto & obscuros Scholae terminos, a *Conf.* sua ualere iubent; si quos adhibent, usu dudum receptis, cognitis & facilibus utuntur, eosque dilucidioribus uerbis circumscribunt & exponunt. Vno uerbo: stilo omnia persequuntur communi, usu trito, plano, & captui uulgi temperato. Cuius perspicuitatis argumentum uel maximum est, quod germanica quoque lingua nimis abstractarum Scholae uocum impatiente, confessionem conscripserunt; in qua, cum recitata fuit, ab omnibus tunc intelligebatur *Confessio*, et adhuc cuius, modo linguae sacrarumque